

Den svenska ekonomin inför det postglobala samhället

Lars Calmfors

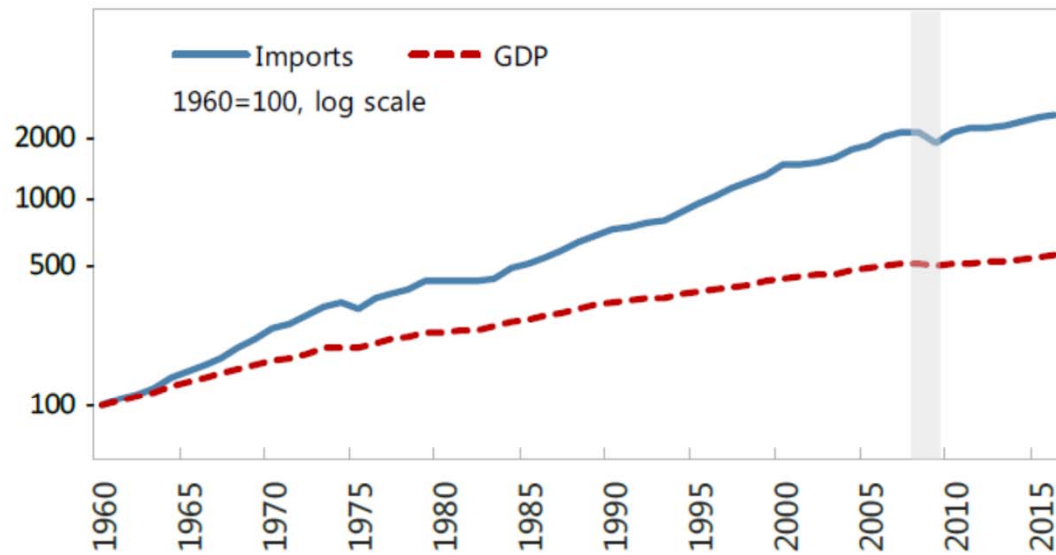
Stora framtidsdagen

Institutet för framtidsstudier

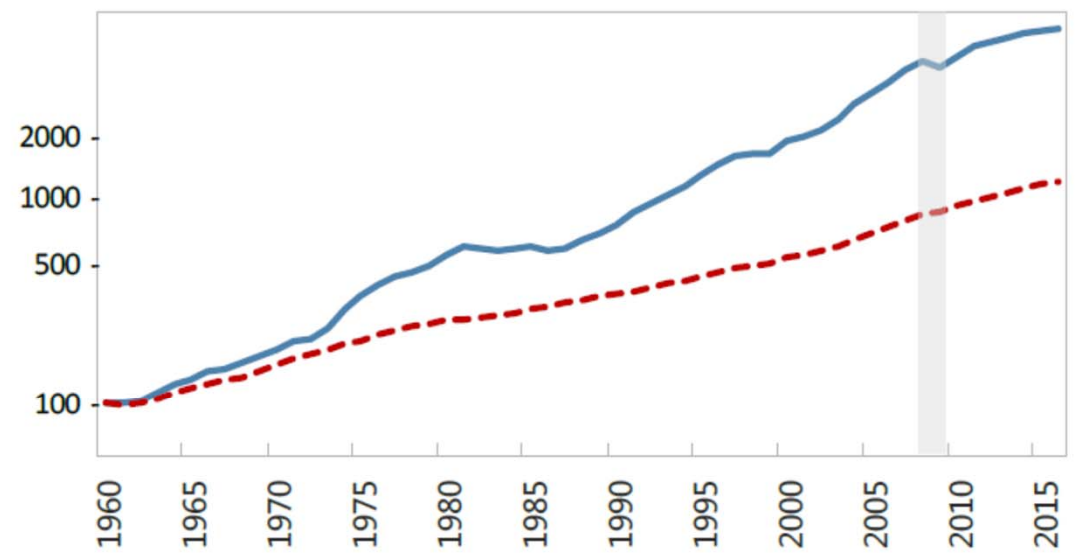
10/10-2017

FIGURE 1. Real Trade and Real GDP, 1960–2016

Advanced Economies

Emerging Markets and Developing Economies

Source: IMF staff calculations.

Faktorer bakom världshandelns utveckling

1960-2007/08

- Minskade handelshinder, särskilt minskade tullar
- Lägre transportkostnader
- Digitalisering – globala värdekedjor
- Kina öppning för handel

2007/08-2017

- Stor minskning av import-intensiva investeringar under den stora recessionen
- Långsammare takt i minskning av tullar och andra handelshinder
- **Steg mot mer protektionism**

Fördelar med frihandel

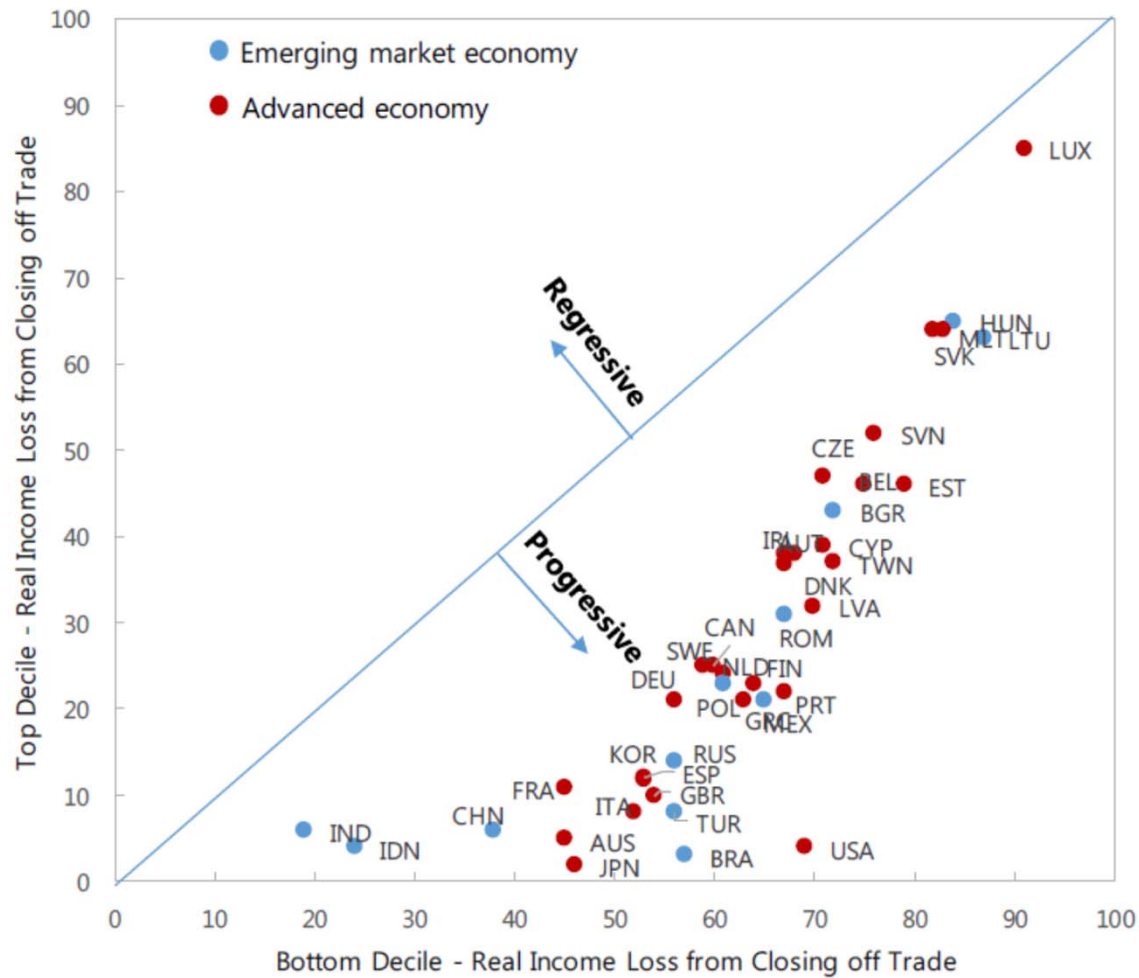
Teori

- Resurserna används mer effektivt när länder *specialiserar* sig på verksamheter där de har *komparativa fördelar* (Heckscher-Ohlin)
- *Stordriftsfördelar* och *mer varierat utbud* av varor och tjänster (Krugman)
- *Teknologiöverföring*

Empiri

- Högre produktivitet med mer utrikeshandel
- Särskilt låginkomsttagare gynnas av lägre konsumentpriser till följd av import (*pro-poor bias*)

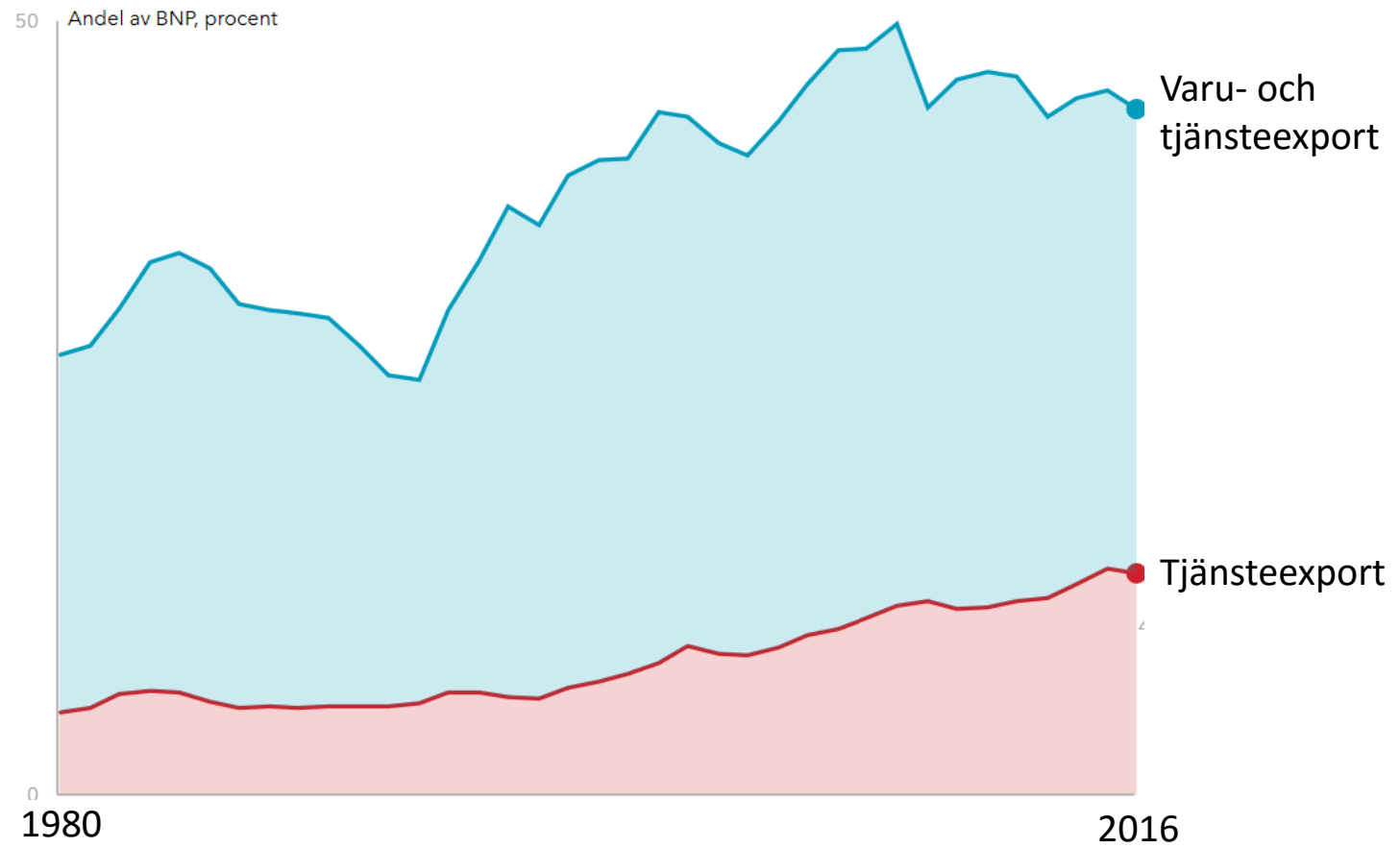
FIGURE 11. Gains from Trade for Bottom and Top Deciles

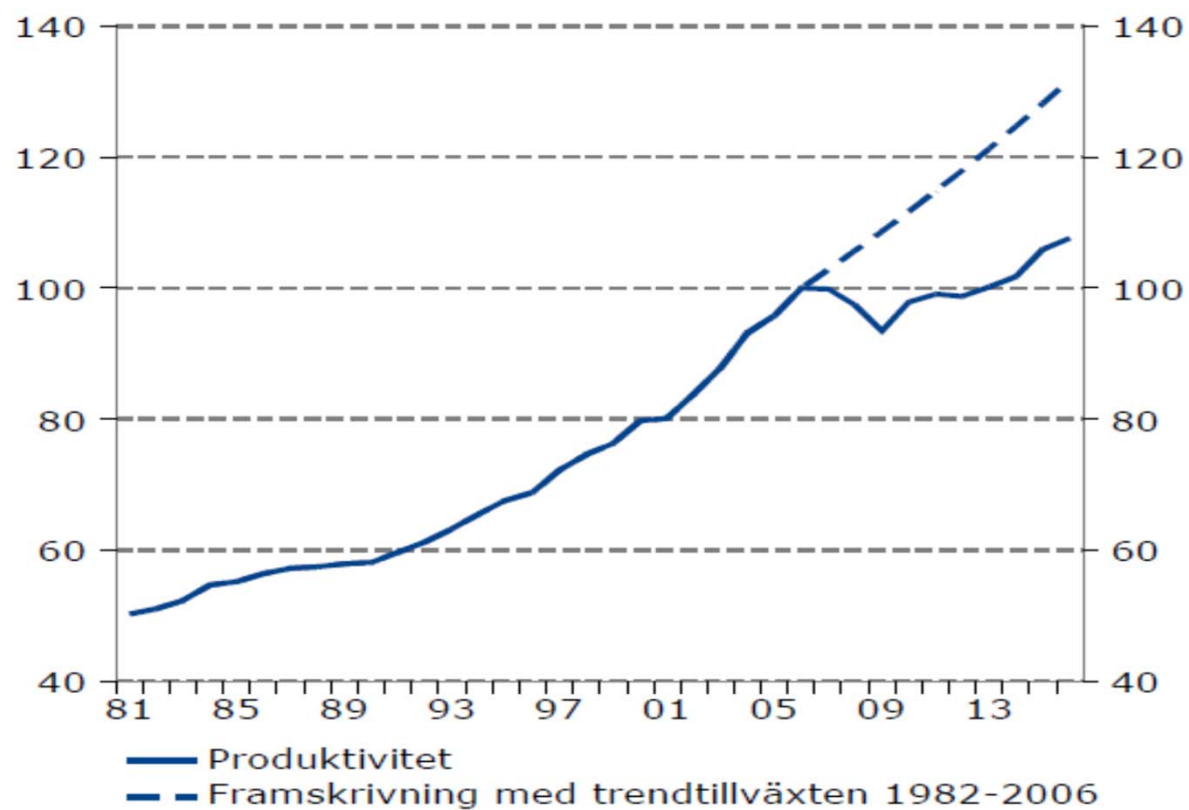
Example: Compared to existing trade patterns, in Germany (DEU) the real income of the poorest 10 percent of the population would be 56 percent lower if no trade was taking place the gap for the richest 10 percent is far smaller (21 percent).

Source: Faijgelbaum and Khandelwal (2016, Table V). Country classification is from WEO.

Svensk varu- och tjänsteexport

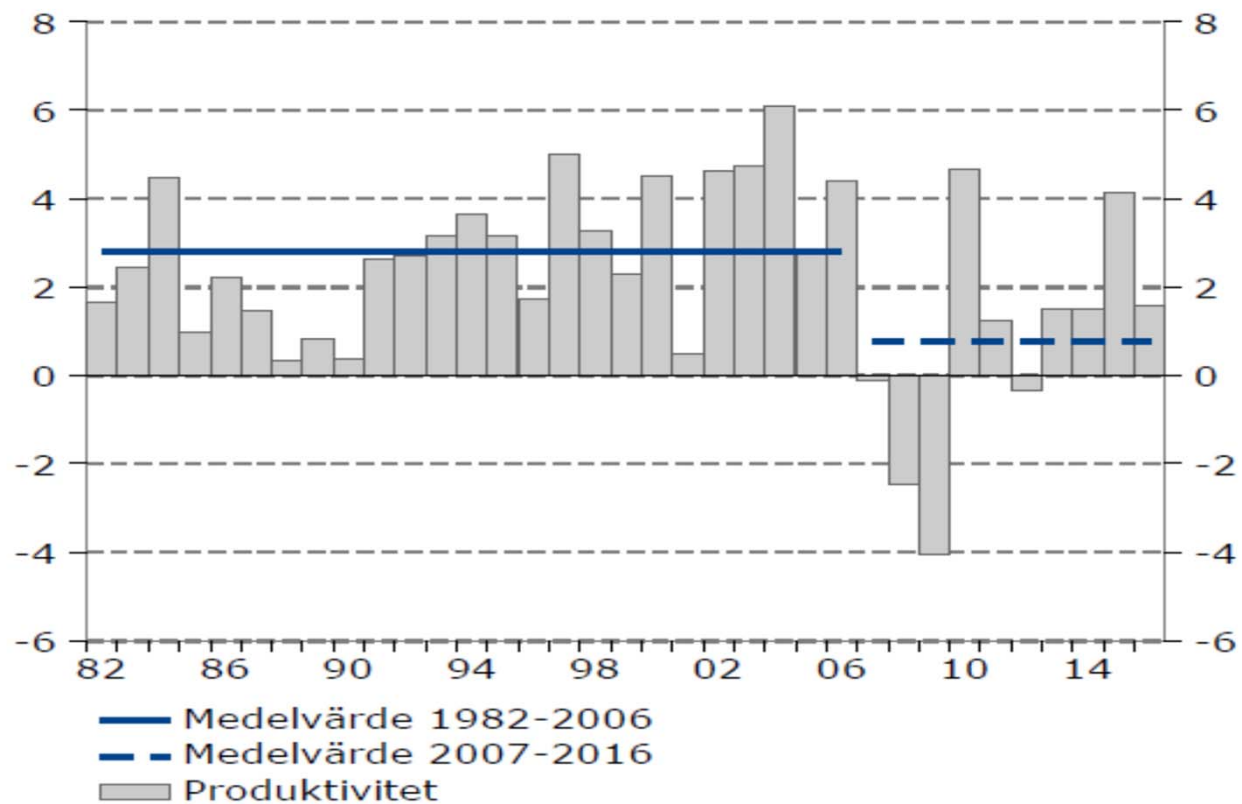

Produktivitet i näringslivet, index 2006 = 100

Källa: Konjunkturinstitutet.

Årlig produktivitetstillväxt i näringslivet

Källa: Konjunkturinstitutet.

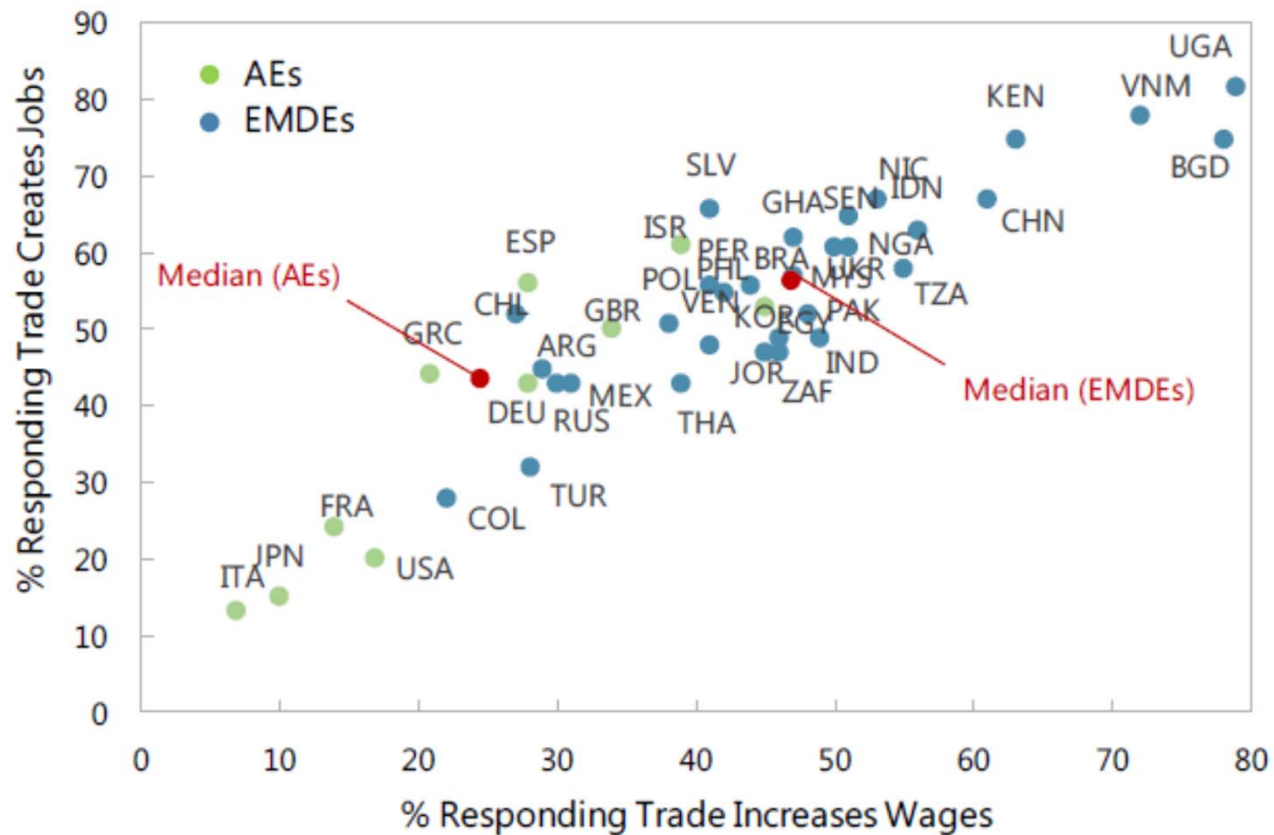
Effekterna av mindre handel

- Det är inget problem om handelsströmmarna skulle minska till följd av automatisering/robotisering och förändrade komparativa fördelar (när utbildningsnivå och kapitalintensitet ökar i *emerging economies*)
- Det är däremot ett problem om handelsströmmarna skulle minska till följd av protektionism

Free trade, one of the greatest blessings which a government can confer on a people, is in almost every country unpopular.

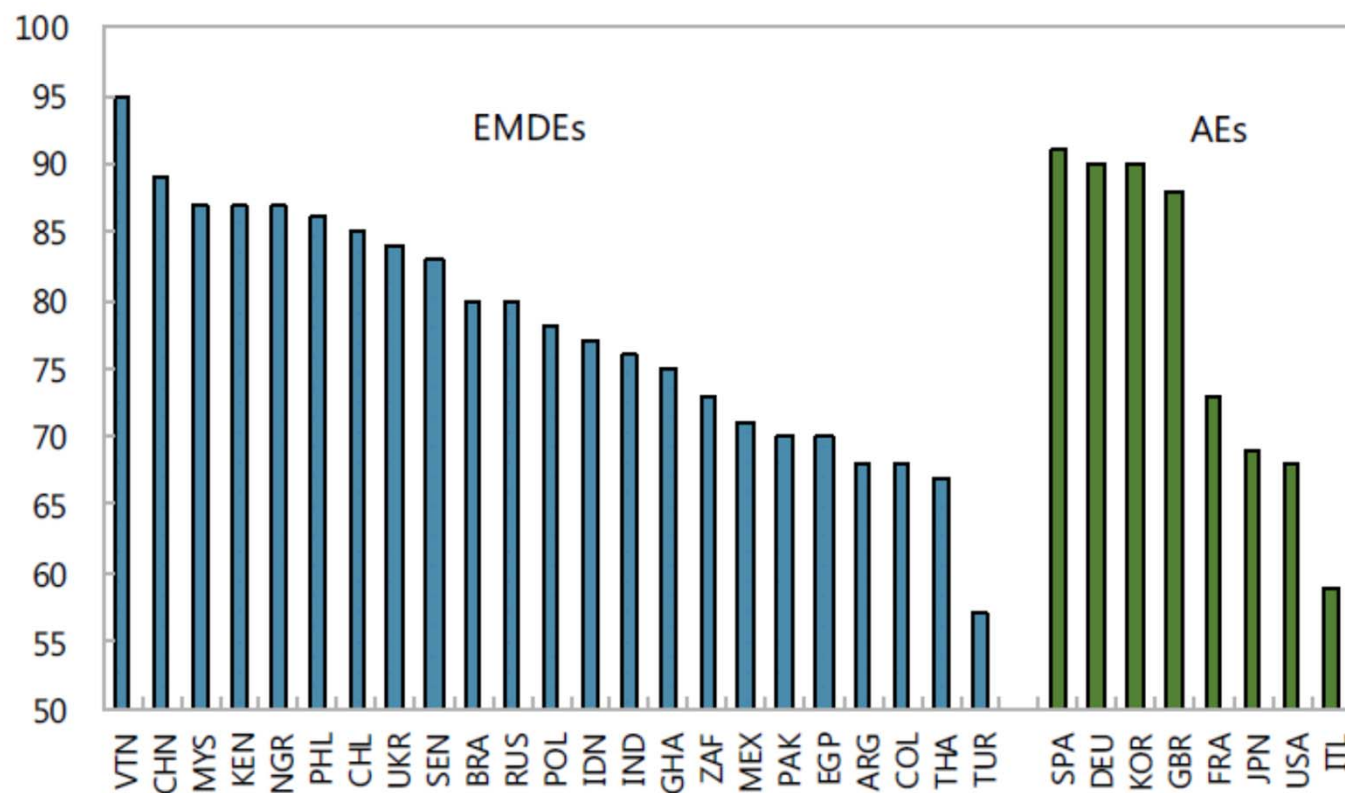
Thomas Macaulay 1824

Uppfattningar om handelseffekter på löner och jobb, 2014

Källor: PEW Foundation och IMF.

Andel som tycker att handel är bra, 2014

Källor: PEW Foundation och IMF.

Svaga system för anpassning till handelskonkurrens på många håll

- Svaga sociala skyddsnät
- Otilräcklig arbetsmarkndspolitik och vuxenutbildning
- Lätt peka ut importkonkurrens som syndabock
  - lättare identifiera förlorare än vinnare
- Mer negativa attityder mot migration än handel
- Störst potential för ökad tjänstehandel – men också mest hinder
  - auktorisationskrav
  - svårigheter för tjänsteproducenter etablera sig
  - hinder för utstationering

Sverige i tursam position

- Demografisk utveckling kan antas innebära minskat sparande och ökad privat konsumtion
- Stora investeringsbehov
- Stora resursbehov i offentlig sektor
- Inhemsk efterfrågeutveckling kan kompensera för svag exportutveckling
- Mindre negativa effekter av internationell protektionistisk utveckling än annars